

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2025:1**

Religionsdialog och djurhållning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2025:4 där motionären föreslår att kyrkomötet ska ställa sig bakom gällande djurskyddslagar och uppdra till kyrkostyrelsen att lyfta detta ställningstagande i interreligiösa och ekumeniska sammanhang.

Utskottet menar att tillsynsansvaret för all slakt i Sverige ligger på Länsstyrelsen. Utskottet vill också betona att rätten till halal- och kosherslakt är en religionsfrihetsfråga och bör hanteras inom ramen för interreligiös dialog.

Utskottet föreslår avslag på motion 2025:4.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:4, punkt 1,
2. avslå motion 2025:4, punkt 2.

Motionens förslag

**Motion 2025:4 av Robert Fredriksson m.fl., Religionsdialog
och djurhållning**

Kyrkomötet beslutar att

1. ställa sig bakom svenska djurskyddslagar som förbjuder de former av religiös slakt som innebär onödigt lidande för djuret,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att lyfta detta ställningstagande i interreligiösa och, i förekommande fall, ekumeniska sammanhang.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågor om halal- och kosherslakt har inte behandlats tidigare av kyrkomötet, men frågan om Svenska kyrkans syn på djuretik togs upp i motion 2021:22 Omsorg om djuren. Där ville motionären att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att teologiskt utforska djurens livssituation, värde och värdighet. Samt etiskt utforska hur vi behandlar kännande varelser. Motionen tog däremot inte upp något om

slaktmetoder. Utskottet föreslog i sitt betänkande (F 2021:02) bifall till motionen, men kyrkomötet beslutade att avslå.

Kyrkomötet behandlade 2024 flera motioner rörande frågor om religionsfrihet, interreligiös dialog och antisemitism. I ekumenikutskottets betänkande Eu 2024:6, där motionärens förslag om förnyade insatser för religionsdialog mellan judar och muslimer avlogs, konstaterar utskottet att antisemitismen har gamla rötter i det kristna Europa och att kyrkorna, inklusive Svenska kyrkan, ännu har ansvar för att motarbeta antisemitism. På ekumenikutskottets förslag i betänkande 2024:7 att bifalla motion 2024:51, beslutade kyrkomötet att stärka det interreligiösa arbetet för religionsfrihet och främja framväxten av interreligiösa råd. Ett annat exempel är gudstjänstutskottets betänkande 2015:3, där utskottet föreslog riktlinjer för att motverka förakt mot judisk tradition och skydda människovärdet mot rasism. Trots att utskottet delade motionärernas avståndstagande från antisemitism föreslogs avslag, med hänvisning till pågående arbete nationellt och internationellt. Utskottet betonade vikten av att implementera samtalsdokumentet Guds vägar, beslutat av kyrkomötet 2001 (i nyutgåva 2023).

Kosher- och halalslakt

Det kan konstateras att kosher för judendom och halal för islam är delar av religionernas tro, det går således inte att avskilja föreskrivna matregler från trossystemen. Det kan ses som en del av trosutövningen att endast äta kött som kommer från tillåtna djur som slaktats enligt föreskrivna metoder. Bland de muslimska inriktningarna finns det vissa som anser att allt kött som kommer från svenska slakterier är tillåtet att äta eftersom det kan anses vara slaktat av kristna och vissa som tillåter kött från djur som skäktats (slaktmetod inom judendomen och islam) efter bedövning men enligt muslimsk sedvänja. Det finns även än striktare inriktningar som endast tillåter kött som skäktats utan bedövning enligt muslimsk sedvänja. Kosherlagarna är betydligt strängare när det kommer till slaktmetoder och generellt krävs att djuret inte är bedövat vid skäktningen (Att slakta ett får i Guds namn – om religionsfrihet och demokrati, Demokratiutredningens skrift nr 14, SOU 1999:9).

Förbudet mot skäktning infördes 1937 i Sverige under en tid av utbredd antisemitism i Europa och förbud mot skäktning kom att införas i ett flertal länder i Europa. Dessa förbud togs bort under efterkrigstiden med början redan 1944 och de flesta länder i Europa och världen har idag inga förbud mot skäktning. Bland judiska grupper har förbudet om skäktning setts som ett hot mot judiskt liv och detta ledde bland annat till att Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna innehåller ett skydd för religiösa sedvänjor just för att skydda möjligheten till bland annat kosherslakt. Kritik har återkommande kommit från judiska och muslimska företrädare kring att religionsfrihetsaspekter inte tas hänsyn till i den svenska lagstiftningen. (Att slakta ett får i Guds namn – om religionsfrihet och demokrati, Demokratiutredningens skrift nr 14, SOU 1999:9). I Europadomstolens dom C-339/19 från 2020 framkommer det att ett förbud mot halal- eller kosherslakt inte nödvändigtvis behöver vara emot Europakonventionens skrivningar kring religionsfrihet, men det behöver finnas alternativ genom exempelvis möjlighet att importera kosher eller halalmärkt kött.

Religionsdialog

Svenska kyrkan har under de senaste decennierna arbetat med att fördjupa relationen till judendomen och har i olika dokument tagit upp förhållningssätt för interreligiös

dialog som beskriver karaktär och utgångspunkter för samtal. Exempelvis står det i Guds vägar – judendom och kristendom (s. 17):

Eu 2025:1

Tankemodeller, om vilka vi av erfarenhet vet att de rymmer stora risker att kränka människor av annan tro, måste kyrkan vara särskilt vaksam mot. Djupast sett rymmer alla religioner något hemlighetsfullt, vars innersta väsen ingen kan utröna. Kanske är insikten om detta viktigare för all dialog än ambitionen att söka klarlägga vari skillnader och likheter mellan de olika trostraditionerna består. När stolthet över den egna traditionen kombineras med ödmjukhet inför både det egna och andras arv, kan ett verkligt samtal börja

Dokumentet Charta Oecumenica, framtaget av Europeiska kyrkokonferensen och Romersk-katolska kyrkans europeiska biskopskonferens år 2000, beskriver under rubriken Att odla relationerna till islam, viljan att intensifiera umgänget mellan kristna och muslimer för att övervinna fördomar. Dokumentet innehåller en förbindelse att möta muslimer med respekt och samarbeta med muslimer i gemensamma angelägenheter.

I inledningen till kyrkoordningens fjortonde avdelning om Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund står det:

Utifrån kyrkans tro på Gud som skapande, upprättande och livgivande i hela världen, är den vidare ekumeniska kallelsen att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition.

Lagar och offentlig kontroll

Enligt 5 kap. §1 Djurskyddslag (2018:1192) ska djur vid slakt skonas från onödigt lidande och obehag. Ett djur som ska avlivas genom avblodning ska vara bedövat. (SFS 2018–1192) Vid halal-slakt i Sverige är djuret bedövat vid avblodning. Enligt Jordbruksverket går inte de religiösa krav som finns för halal-slakt emot svenska djurskyddsregler om den föregås av bedövning. Kosherslakt är däremot inte tillåtet i Sverige eftersom den slaktmetoden inte tillåter bedövning. Det är länsstyrelserna och andra myndigheter som regeringen utser som utövar offentlig kontroll.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:4.

I Sverige skedde en modernisering av slakt gradvis under andra halvan av 1900-talet och i den moderniseringen kom frågan upp om hur slakt går till. Halal-slakt går att genomföra på ett sätt så att slaktmetoden accepteras av de flesta muslimska samfund och samtidigt i enlighet med svensk lagstiftning. Däremot är kosherslakt inte tillåten eftersom judisk tradition inte tillåter bedövning.

Utskottet förutsätter att all slakt i Sverige sker enligt gällande regler och gällande lagstiftning och ser därför inga skäl till att kyrkomötet ska ställa sig bakom vad som gäller inom detta område. Det är Länsstyrelsen som har tillsynsansvar i frågor av det här slaget.

Rätten till halal- och kosherslakt är en religionsfrihetsfråga och bör hanteras inom ramen för interreligiös dialog.

Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 2 oktober 2025

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Katarina Glas, Ulla Löfven, Peter Weiderud, Edvina Palmcrantz, Sofie Halvarsson, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Persson och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Lars G Linder, Yvonne Stålnacke, Catharina Erdtman, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén Åkerfeldt, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Ellen Skånberg, Birgitta Axelsson Edström och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för bifallsyrkandet till motionen.

Jan-Åke Isaksson

Särskild mening

Jag anmäler särskild mening till förmån för bifallsyrkandet till motionen.

Per Hanö

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2025:2**

Hjälpcenter för förföljda konvertiter

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2025:22 i vilken föreslås att utreda ett nationellt hjälpcenter för konvertiter som särskilt beaktar konvertiter från islam. Utskottet menar att hjälp och stöd främst måste tillhandahållas på församlingsnivå och finnas för alla som behöver det oberoende av tidigare tro. Utskottet föreslår därmed kyrkomötet att avslå motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:22 punkt 1,
2. avslå motion 2025:22 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2025:22 av Daniel Engström m.fl., Hjälpcenter för förföljda konvertiter

Kyrkomötet beslutar

1. att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna för att inrätta ett nationellt hjälpcenter för konvertiter som utsätts för förföljelse på grund av sin förändrade tro,
2. att centret särskilt ska beakta situationen för personer som lämnat islam och därigenom riskerar att drabbas av förföljelse.

Bakgrund

Tidigare behandling

Kyrkomötet har flera gånger tidigare behandlat frågor om konvertiter och konversion på olika sätt. I motion 2014:6 ville motionären att Sveriges kristna råd skulle ta initiativ till samtal med muslimska företrädare för att få fram en överenskommelse om vad som bör gälla vid behandling av konvertiter. Motionen avslogs då utskottet ansåg att det motionen avsåg redan fanns.

Även frågan om hjälpcentrum har behandlats av kyrkomötet tidigare, då i samband med motionerna 2014:70 och 2015:28. Båda motionerna avslogs med hänvisning till att ett nationellt hjälpcentrum inte skulle kunna ge det stöd motionären föreslog då konversion sker i lokala församlingar över hela landet där också det pastorala ansvaret ligger.

Religionsfrihet

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna omfattar religions- och trosfrihet.

Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion och trosuppfattning och att, ensam eller i gemenskap med andra, offentligt eller enskilt, utöva sin religion eller trosuppfattning genom undervisning, andaktsutövning, gudstjänst och religiösa sedvänjor. (Artikel 18)

Sverige har ratificerat deklarationen vilket innebär att det är statens uppgift att skydda den enskilde medborgaren från förtryck och förföljelse på grund av sin tro.

Konversion och dop

Människor som konverterar till kristendomen har i regel en upparbetad relation till en församling där de också får pastoral omsorg och stöd. För en person som till exempel är i en asylprocess kan en konversion innebära att ett skyddsbehov uppstår gentemot hemlandet. Vägledning för präster och diakoner i Svenska kyrkans församling kring finns till exempel i biskopsbrev men också på intranätet Kornet (Konversion och dop).

Biskopsbrevet De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext (reviderat 2019) är ett redskap i det pastorala arbetet i möten med människor från andra religiösa traditioner men också inför dop av konvertiter. I biskopsbrevet står det:

Ibland vill den som ska döpas för att konvertera markera ett avstånds-tagande från sin tidigare trostradition. I sådana fall kan det vara viktigt att föra ett samtal med dopkandidaten om hon eller han i första hand går från något eller till något. Det bästa i en sådan situation är att stödja dopkandidaten i den ofta svåra bearbetningen av eventuella negativa erfarenheter av den egna, tidigare trostraditionen.

Svenska kyrkan är medlem i Sveriges kristna råd. Under lång tid har Sveriges kristna råd varit engagerad i hur konvertiters asylärenden utreds och bedöms. Detta grundar sig dels på alla människors rätt till religionsfrihet och rätten att söka och få en rättssäker prövning av sina asylskäl. Dels grundar sig engagemanget på att de människor som konverterar är en del av våra församlingars gemenskap.

Sveriges kristna råd har under åren framfört kritik kring hur muntliga asylutredningar genomförs, vilka frågor som ställs under den muntliga asylutredningen, hur bevisning värderas och hur argumentationen i beslut ser ut. En del av kritiken har varit att Migrationsverket och tjänstepersonerna saknar kunskap och förståelse för kristen tro och liv, och hur det kan ta sig uttryck hos enskilda och gemenskaper, samt saknar kunskap om skillnader och likheter mellan olika kristna samfund. Sveriges kristna råd har samtidigt under åren haft en respektfull dialog med Migrationsverket och i omgångar har kyrkorna fått gehör för sin kritik och utbildningsinsatser har genomförts för Migrationsverkets personal, men även inom kyrkorna.

Under 2023–2024 genomförde Migrationsverket en utbildningssatsning för sina anställda. Utbildningen bestod av tre delar, varav en del var ett dialogseminarium som leddes av representanter (präster, pastorer, diakoner) från kyrkorna. Kyrkornas medverkan samordnades av Sveriges kristna råd. Vid utbildningstillfällena under dessa två år så har sammanlagt 256 anställda vid Migrationsverket deltagit och från kyrkorna har 13 representanter medverkat.

Svenska kyrkan är också medlem i Asylrättscentrum som är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation som verkar för en rättssäker asylprocess. Asylrättscentrum ger gratis juridisk rådgivning till bland annat personer i en asylprocess. Genom Svenska kyrkans medlemskap samt de avtal som finns mellan stiftet och Asylrättscentrum möjliggörs fortbildning och stöd till anställda och ideella i församlingarna som möter människor i en migrationsprocess.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:22.

Utskottet menar att frågor om stöd till människor som kommer till kristen tro från annan eller ingen tro framför allt hör hemma på församlingsnivå. Det är absolut viktigt att det finns miljöer där den som är utsatt kan finna trygghet och stöd, men dessa miljöer måste finnas där de utsatta människor som kommit till kristen tro finns: i församlingar och stift, inte på nationell nivå. Församlingarna kan sedan få vägledning via material från exempelvis Sveriges kristna råd eller rådgivning via Asylrättscentrum.

Liksom De Ungas Kyrkomöte ser utskottet att motionen lyfter en viktig problematik, men gör det på fel nivå och på ett selektivt sätt.

Med hänsyn till det ovan anförda föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2025:22.

Uppsala den 2 oktober 2025

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Peter Weiderud, Edvina Palmerantz, Sofie Halvarsson, Katarina Glas, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Persson och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Lars G Linder, Yvonne Stålnacke, Catharina Erdtman, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén Åkerfeldt, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Ellen Skånberg, Birgitta Axelsson Edström och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för bifallsyrkandet till motionen.

Jan-Åke Isaksson

Särskild mening

Jag anmäler särskild mening till förmån för bifallsyrkandet till motionen.

Per Hanö

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2025:3**

Svenska kyrkan, Israel och Palestina

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas tre motioner som på olika sätt berör Svenska kyrkan, Israel och Palestina. I motionerna 2025:26 och 2025:45 föreslås att Svenska kyrkan ska sluta delta i bojkottrörelser mot Israel och israeliska bosättningar. I motion 2025:123 föreslår motionärerna att kyrkomötet ska bekräfta sitt stöd för folkrätten i konflikten mellan Palestina och Israel och att uttala sitt stöd till kyrkoledarna i Jerusalem och deras arbetet för fred, rättvisa och försoning.

Vad gäller motionerna 2025:26 och 2025:45 anser utskottet att bojkott fungerar väl som en icke-våldslig metod. Bojkott är dessutom inget nytt för Svenska kyrkan. Utskottet anser också att kyrkomötet kan luta sig mot Svenska kyrkans positions-papper för rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina där ekonomiska påtryckningar kan vara legitima. Utskottet föreslår därför avslag på båda motionerna.

När det gäller motion 2025:123 betonar utskottet att Svenska kyrkan under lång tid har behandlat Mellanösternkonflikten i enlighet med folkrätten och menar att den gäller alla inblandade parter. Utskottet menar att Svenska kyrkan har ett ansvar för att lyfta upp de vittnesmål från systerkyrkor och partnerorganisationer om kriget i Gaza och de folkrättsbrott som sker på Västbanken. Utskottet vill också understryka att det är den israeliska staten som ständigt begår upprepade grova folkrättsbrott och förföljelser i Gaza och på Västbanken och att det är den israeliska regeringen som bär ansvaret och inte judar som grupp.

Utskottet föreslår därför bifall till motion 2025:123 punkt 1 och att kyrkomötet med anledning av motion 2025:123 punkt 2 uttalar sitt stöd för kyrkoledarna i Jerusalem att fortsätta arbeta för fred, rättvisa och försoning i en svår tid av grova upprepade folkrättsbrott och förföljelse.

Till betänkandet finns tre reservationer, ett särskilt yttrande och tre särskilda meningar.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:26,
2. avslå motion 2025:45,
3. bifalla motion 2025:123 punkt 1,
4. avslå motion 2025:123 punkt 2,
5. med anledning av motion 2025:123 punkt 2 uttala sitt stöd för kyrkoledarna i Jerusalem att fortsätta arbeta för fred, rättvisa och försoning i en svår tid av grova upprepade folkrättsbrott och förföljelse.

Motionernas förslag

Motion 2025:26 av Daniel Engström m.fl., Upphör med involvering av bojkottrörelser mot Israel

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att upphöra med alla former av involvering av bojkottrörelser mot Israel.

Motion 2025:45 av Anna Sundberg m.fl., Stoppa bojkott av företag med kopplingar till israeliska bosättningar

Kyrkomötet beslutar att Svenska kyrkan inte ska stödja, sprida eller ansluta sig till bojkottlistor mot företag med koppling till israeliska bosättningar.

Motion 2025:123 av Ann-Charlotte Miller m.fl., Israel/Palestina och folkrätten

Kyrkomötet beslutar att

1. bekräfta Svenska kyrkans långvariga hållning att på folkrättens grund bedöma situationen i Palestina/Israel,
2. uttala sitt stöd för kyrkoledarna i Jerusalem att fortsätta arbeta för fred, rättvisa och försoning i en oerhört svår tid av folkmord och förföljelse.

Bakgrund

Tidigare behandling och engagemang

Kyrkomötet har under många år behandlat motioner som på olika sätt rör konflikten mellan Palestina och Israel. I detta sammanhang kan följande ärenden vara relevanta.

I motion 2024:65 ville motionärerna att Svenska kyrkan skulle understryka den internationella domstolens fördömande av Israels ockupation, folkrättsbrott och kränkningar av mänskliga rättigheter. Utskottet stod i princip på motionärens sida men föreslog avslag på motionen med anledning av att det inte är brukligt att Svenska kyrkan ställer sig bakom externa organisationers uttalanden. Kyrkomötet avslag motionen.

I motion 2023:55 föreslog motionärerna att kyrkostyrelsen skulle utreda möjligheterna att säkra det ekumeniska följeslagarprogrammets fortsatta arbete. Kyrkomötet biföll motionen.

I motion 2021:5 ville motionären uppdra till kyrkostyrelsen att granska den folkrättsliga situationen i Israel och Palestina för att se om Israel bedriver apartheid. Kyrkomötet avslag motionen, men biföll det i plenum framlagda förslaget att lyfta frågan i ekumeniska organ, i synnerhet i Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet.

Vid kyrkomötet 2002 ställdes en fråga till kyrkostyrelsen (Fr 6) ifall de stod bakom en ensidig bojkott mot Israel och av israeliska varor, efter ett upprop från 34 personer i DN i april samma år från företrädare från Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen svarade att Svenska kyrkan värnar de internationella regelverken, demokrati och folkrätt. Kyrkostyrelsen ville samla svenska kyrkor och folkrörelser i arbetet för fred i Israel och Palestina.

Kyrkostyrelsen beslutade 2003 att delta i den så kallade HOPP-kampanjen. HOPP-kampanjen arbetade i stort för ett slut på konflikterna mellan Palestina och Israel och ville bland annat:

Eu 2025:3

Uppmana Sveriges regering och riksdag att se till att produkter från de israeliska bosättningarna på ockuperat område inte når Sverige och EU. Samtidigt uppmanas Sveriges konsumenter att inte köpa bosättningsprodukter från de ockuperade områdena. Därmed kan konsumenter aktivt markera sitt avståndstagande från den israeliska ockupationen och bosättningspolitiken.

Kampanjens krav är att Israel skall kunna garantera att de varor som säljs som israeliska inte kommer från ockuperat område. Det står i strid med internationell rätt att en ockupationsmakt genererar intäkter från ockuperade områden. HOPP-kampanjen innebär därför ingen uppmaning till bojkott av israeliska produkter, men kräver garantier om att Israel som exportör och EU som importör lever upp till gällande internationella avtal och rätt.

Den internationella domstolen

I juli 2024 utfärdade Internationella domstolen (ICJ) ett rådgivande yttrande om de rättsliga konsekvenserna av Israels politik och praxis i det ockuperade palestinska området. I yttrandet konstaterar domstolen bland annat att Israels ockupation av det palestinska området är olaglig. Domstolen noterar även att alla stater har en skyldighet att ”avstå från att ingå ekonomiska eller handelsmässiga avtal med Israel som rör det ockuperade palestinska området eller delar därav och som kan befästa dess olagliga närvaro i området” samt en skyldighet att ”vidta åtgärder för att förhindra handels- eller investeringsförbindelser som bidrar till att upprätthålla den olagliga situationen (...)”. (Legal Consequences Arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, Including East Jerusalem, 2024, www.icj-cij.org) Ett förbud mot handel med bosättningar får därför anses ha stöd i folkrätten, genom ICJ:s rådgivande yttrande.

Svenska kyrkans position för en rättvis och hållbar fred

Grunden för Svenska kyrkans arbete när det gäller Palestina och Israel är Svenska kyrkans positionspapper för rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina, som är beslutad av kyrkostyrelsen. Internationella domstolens beslut är vägledande för positionen. Nedanstående punkt från positionen beskriver att ekonomiska medel kan användas för att bidra till en slut på ockupationen:

12. Svenska kyrkan verkar för att genom policydialog minska ekonomiskt och politiskt stöd, såväl direkt som indirekt, till en fortsatt ockupationspolitik som förhindrar fredsprocessen.

Ockupationen innebär en rad brott mot folkrätten. Direkt eller indirekt stöd till en fortsatt ockupation ska därför undvikas. Metoder som avser att förhindra ekonomiskt stöd till ockupationen är legitima vägar att arbeta för fred. FN:s säkerhetsrådsresolution 2334 som antogs i december 2016 ålägger medlemsstaterna att i alla relevanta förhållanden skilja mellan staten Israel och bosättningarna på ockuperad mark. Resolutionen stärker EU:s så kallade differentieringspolicy som går ut på att inte

inkludera bosättningarna och bosättningsrelaterade aktiviteter i EU:s och medlemsstaternas bilaterala relationer med Israel. Svenska kyrkan ställer sig bakom de riktlinjer om ursprungsmärkning av varor producerade på ockuperad mark som antogs av EU-kommissionen i november 2015. Ursprungsmärkning utgör ett viktigt verktyg för konsumentupplysning och möjliggör för konsumenter att välja om man vill köpa produkter av det Israel som man respekterar och försvarar – det vill säga det internationellt erkända Israel (1967 års gränser) – och välja bort produkter från bosättningar på ockuperat palestinskt område som är olagliga enligt folkrätten. En annan metod kan vara olika former av påtryckningar (exempelvis genom fondinnehav, aktiv värdepappersförvaltning eller företagsdialoger) mot företag som har verksamhet i bosättningarna eller på ett väsentligt sätt bidrar till infrastrukturen för ockupationen, eller vars agerande på annat sätt försvårar upprätthållandet av internationell humanitär rätt. I februari 2020 lanserades FN:s databas över företag med affärsverksamhet kopplad till bosättningarna. Databasen, som ska uppdateras kontinuerligt, utgör ett viktigt verktyg för att främja företagande som respekterar de mänskliga rättigheterna. Dessa metoder får dock aldrig användas för att söka underminera Israels rätt att existera som självständig stat inom erkända gränser. Svenska kyrkan verkar för en hållbar palestinsk ekonomi med minskat beroende av israeliska regleringar för infrastruktur, export och import, naturresursanvändning, rörlighet för arbetskraft och andra liknande faktorer.

Israel och Palestina och folkrätten

I positionen om rättvis och hållbar fred i Palestina och Israel beskrivs hur den är grundad i folkrätten.

Svenska kyrkan verkar för en rättvis och hållbar fred, som bygger på det folkrättsliga ramverket och är framförhandlad av konfliktens parter. Endast på fredlig väg kan konflikten nå en hållbar lösning. Det innebär en fred som garanterar såväl israeler som palestinier ett liv inom säkra och erkända gränser, där de har frihet och möjlighet att forma sin egen framtid. Svenska kyrkans syn på konflikten mellan Israel och Palestina grundas i folkrätten.

I Svenska kyrkans församlingar finns ett stort engagemang för internationellt arbete, för rättvisa, fred och försoning. Det gäller inte minst Israel och Palestina, som är det område där Jesus levde och kristendomen växte fram och som därför har en särskild betydelse för många kristna över hela världen. Svenska kyrkans arbete i Israel och Palestina sträcker sig långt tillbaka i tiden och Svenska teologiska institutet i Jerusalem spelar en central roll i det arbetet. Till engagemanget hör ekumeniska relationer med palestinska kristna, dialog och samverkan med judar och i ökande grad även muslimer. Genom Svenska teologiska institutet har ett stort antal medlemmar i Svenska kyrkan fått uppleva Israel och Palestina och fördjupat kunskapen om platser är många av bibelns berättelser utspelar sig.

Följeslagarprogrammet i Israel och Palestina uppstod på en förfrågan från kyrkoledarna i Jerusalem efter den andra intifadan. Kyrkoledarna bad den ekumeniska rörelsen i världen att finnas närvarande som observatörer för mänskliga rättigheter. Det är Kyrkornas världsråd som är huvudman för följeslagarprogrammet. Följeslagarprogrammet är ett ekumeniskt program, i Sverige samordnat av Sveriges kristna råd, som utbildar följeslagare allsidigt i konflikten utifrån folkrätten och de mänskliga rättigheterna.

Uttalanden från Svenska kyrkan

Sedan kriget bröt ut i oktober 2023 har ärkebiskopen eller biskopsmötet uttalat sig om kriget vid ett flertal tillfällen. Alla uttalanden har publicerats på Svenska kyrkans webbplats.

- I november 2023 uttalade sig biskopsmötet i en vädjan om fred där de tydligt riktade sig till Hamas och Israel om att ta sitt ansvar för att skapa fred och för att människor skulle få tillgång till mat, mediciner och andra förnödenheter.
- I november 2023 bjöd ärkebiskop Martin Modéus in till en nationell fredsgudstjänst i Uppsala domkyrka, som också var webbsänd. I den deltog riksdagens talman och ekumeniska representanter för att be om fred tillsammans. Syftet med fredsgudstjänsten var brett och innefattade våldet i Sverige, men också kriget mellan Israel och Hamas.
- I juni 2024 skrev ärkebiskop Martin Modéus texten *Vi vänder inte bort blicken från Gaza* där han beskrev vad Svenska kyrkan gör i Palestina och Israel som helhet tillsammans med systerkyrkor och partnerorganisationer. Han skrev också om avsaknaden av en regelbaserad världsordning och avslutade texten med en bön om hopp och fred.
- I augusti 2024 uttalade sig biskopsmötet och återigen återopades folkrätten för att komma fram till en rättvis och hållbar fred. Biskopsmötet såg med sorg och bestörtning på det lidande som orsakas av kriget mellan Hamas och Israel samt det försämrade läge i det heliga landet som förvärrades efter 7 oktober.
- I december 2024 undertecknade fler europeiska kyrkoledare, däribland Svenska kyrkans biskopar, ett upprop om situationen i det Heliga landet. Kyrkoledarna ville se att omedelbart och permanent eldupphör i Gaza, frisläppande av gisslan, tillträde för humanitärt bistånd, ett slut på ockupationen och upphörande av våldet på Västbanken.
- I maj 2025 gjorde biskopsmötet ett uttalande om att kriget i Gaza sedan länge har passerat all rimlig proportionalitet. Biskopsmötet manade Israels regering att upphöra med våldshandlingarna i Gaza och på Västbanken samt världssamfundet och EU och den svenska regeringen att öka sina ansträngningar för att rädda liv.
- Den 10 augusti 2025 uppmanade ärkebiskopen alla församlingar att be och ringa i kyrkklockorna för Gaza. Svenska kyrkan värnar alla människors rätt att leva i fred och frid. I en förlängd klockringning bad församlingarna en särskild bön.

Utskottets överväganden

Motionerna 2025:26 och 2025:45 om bojkott

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2025:26 och 2025:45.

Utskottet anser att vi som kyrka behöver agera och sätta handling bakom våra ord och bojkott är en icke-våldslig metod att göra det. Vad gäller ställningstagandet för bojkott är det inget nytt, det har Svenska kyrkan gjort sedan HOPP-kampanjen 2004.

Utskottet anser att kyrkomötet kan luta sig mot Svenska kyrkans positionspapper för rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina och det som är nämnt i bakgrundstexten till betänkandet.

”Metoder som avser att förhindra ekonomiskt stöd till ockupationen är legitima vägar att arbeta för fred.” Och vidare:

En annan metod kan vara olika former av påtryckningar mot företag som har verksamhet i bosättningarna eller på ett väsentligt sätt bidrar till infrastrukturen för ockupationen, eller vars agerande på annat sätt försvårar upprätthållandet av internationell humanitär rätt. (Svenska kyrkans positionspapper för en rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina)

FN:s organ för mänskliga rättigheter uttalade senast 2024 i en resolution att uppmana stater att sluta importera produkter från israeliska bosättningar på ockuperat område, och att inte leverera vapen till Israel om de kan användas i de ockuperade områdena.

Att handla med varor från ockuperat land på Västbanken var olagligt även före Israels svar på Hamas terrorattentat den 7 oktober 2023.

Utskottet föreslår därför att motionerna 2025:26 och 2025:45 avslås.

Motion 2025:123 Israel/Palestina och folkrätten

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2025:123 punkt 1.

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:123 punkt 2.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2025:123 punkt 2 uttala sitt stöd för kyrkoledarna i Jerusalem att fortsätta arbeta för fred, rättvisa och försoning i en svår tid av grova upprepade folkrättsbrott och förföljelse.

Utskottet betonar att Svenska kyrkan sedan lång tid tillbaka har en etablerad hållning angående konflikten mellan Israel och Palestina. Den innebär bland annat att ockupationen av Palestina måste upphöra och att alla parter i konflikten måste följa folkrätten. Utskottet konstaterar att i den upptrappning som inleddes i och med terrorattentaten den 7 oktober 2023 har det förekommit folkrättsbrott både av Hamas och staten Israel.

Utskottet betonar att Svenska kyrkan som en del av en världsvid kyrka har ett ansvar att tala för de människor som lider. Som det står i Första Korinthierbrevet: Lider en del av kroppen så lider hela kroppen. Svenska kyrkan har ett etiskt och moraliskt ansvar att säga ifrån när folkrättsbrott sker och utskottet står bakom motionens intention.

Folkmordskonventionen från 1948 är kraftfull och precis, kyrkomötet är dock ingen juridisk instans. Det juridiska beslutet om vad som pågår i Gaza kommer att dröja och vi följer utvecklingen noga. Under tiden har vi som kyrka ett ansvar att

agera, berätta och föra vidare erfarenheter som Svenska kyrkans partnerorganisationer och systerkyrkor vittnar om.

Eu 2025:3

Enligt FN:s Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem and Israel från september i år har Israel begått folkmord i Gaza. Samma rapport slår fast att Israel har brutit mot fyra av fem punkter i folkmordskonventionen.

Svenska kyrkans israeliska partnerorganisation B'Tselem kallar det som sker i Gaza för folkmord. Enligt det Grekisk-ortodoxa patriarkatet och det Katolska patriarkatet i Jerusalems gemensamma uttalande från augusti i år beskriver de svårigheten och till och med omöjligheten för gamla och funktionshindrade att lämna Gaza stad efter att den israeliska regeringen gav order om att alla civila skulle lämna staden. Oavsett vilket begrepp vi använder menar utskottet att staten Israel ständigt begår grova folkrättsbrott och förföljelser i Gaza och på Västbanken.

Vi behöver som kyrka tala klarspråk om det enorma lidandet i Gaza och förtrycket på Västbanken och i Jerusalem som människor tvingas utstå.

Kyrkornas världsråds centralkommittémöte lyfte i juni i år fram vikten av att skilja på våra judiska syskon å ena sidan och den israeliska statens folkrättsbrott å den andra.

Utskottet konstaterar och tar avstånd från att judar som en minoritet i Sverige har fått utstå ökade hot och trakasserier för händelser de inte är ansvariga för, sedan krigets början 2023.

Av den anledningen vill utskottet understryka att det är den israeliska staten som ständigt begår upprepade grova folkrättsbrott och förföljelser i Gaza och på Västbanken och att det är den israeliska regeringen som bär ansvaret och inte judar som grupp.

Utskottet betonar vikten av att kyrkomötet ska uttala sitt stöd för kyrkoledarna i Jerusalem i deras fortsatta arbete för fred, rättvisa och försoning i en oerhört svår tid av upprepade grova folkrättsbrott och förföljelser.

Utskottet föreslår därför kyrkomötet att bifalla motion 2025:123 punkt 1 och att avslå motion 2025:123 punkt 2. Utskottet föreslår också att kyrkomötet med anledning av motion 2025:123 punkt 2 uttalar sitt stöd för kyrkoledarna i Jerusalem att fortsätta arbeta för fred, rättvisa och försoning i en svår tid av grova upprepade folkrättsbrott och förföljelse.

Uppsala den 2 oktober 2025

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Peter Weiderud, Edvina Palmcrantz, Sofie Halvarsson, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Persson och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Lars G Linder, Yvonne Stålnacke, Catharina Erdtman, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén Åkerfeldt, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Ellen Skånberg, Birgitta Axelsson Edström, och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets beslut till förmån för mitt bifallsyrkande till motion 2025: 26.

Jan-Åke Isaksson

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets beslut till förmån för mitt bifallsyrkande till motion 2025: 45.

Jan-Åke Isaksson

Reservation 3

Jag reserverar mig mot utskottets beslut till förmån för mitt avslagsyrkande till motion 2025:123.

Det ska alltid vara prioriterat att få till fred och försoning, där vi kan leva tryggt och stabilt. Konflikter ska aldrig få någon grogrund och vi tillsammans ska upprätthålla detta. Med ett fredligt sinne är det lätt att uppnå detta. Men likväl har vi världen över, hela tiden ständiga pågående konflikter.

När man ser till motionen tar denna ensidigt upp Israels agerande i Gaza. Därför yrkade jag avslag på denna. Ska vi kunna leva tryggt och stabilt måste vi presentera hela bilden av en konflikt. Hur annars ska vi kunna uppnå ett samförstånd?

Att Israel idag befinner sig i Gaza och utför dessa handlingar har sitt ursprung i att terrororganisationen Hamas gick in i Israel med en större planerad attack. Här antingen dödades, skadades, våldtogs, torterades eller kidnappades oskyldiga som möte Hamas. Denna brutala gärning nämns inte i texten till motionen.

Världen ska inte acceptera detta. Men idag verkar de flesta ha glömt detta, vad just Hamas är skyldiga till. De är även skyldiga till att de offrar sitt eget folk som sköldar och med svält. Medan de själva befinner sig i tunnarna under Gaza, tillsammans med kvarvarande i gisslan som nu varit i Hamas våld i två år. Omvärlden måste se till att gisslan släpps omedelbart och med det så kan vi få till en fred och försoning. Om vi inte ser till helheten, så fortsätter vi indirekt stödja terrororganisationen Hamas.

Påtryckningar från en sida ska aldrig leda till att förminska den egentliga helheten.

Tillsammans måste vi skapa trygghet och stabilitet!

Jan-Åke Isaksson

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande gällande motion 2025:123. Tala tydligt om det som händer i Gaza, på Västbanken och i Jerusalem är en uppmaning från den lokala lutherska kyrkan i regionen. Att göra detta innebär att uttala stöd för kyrkoledarna i Jerusalem att fortsätta arbeta för fred, rättvisa och försoning i en oerhört svår tid av folkmord och förföljelse.

Marja Hillerström

Särskild mening 1

Särskild mening gällande motion 2025:123. Tala tydligt om det som händer i Gaza, på Västbanken och i Jerusalem är en uppmaning från den lokala lutherska kyrkan i

regionen. Att göra detta innebär att uttala stöd för kyrkoledarna i Jerusalem att fortsätta arbeta för fred, rättvisa och försoning i en oerhört svår tid av folkmord och förföljelse.

Eu 2025:3

Ellen Skånberg

Särskild mening 2

Jag anmäler särskild mening i enlighet med Jan-Åke Isakssons reservation 3 och mot motionens intention att utse Israel till förövare och palestinierna till offer. Jag anmäler även särskild mening mot utskottets betänkande avseende motionen, ensidiga kritik av den judiska staten Israel. Det utan att med ett ord nämna Hamas folkrättsbrott i samma konflikt eller deras anfall på oskyldiga Israeler/Judar. Vilket startade kriget den 7 oktober 2023.

Per Hanö

Särskild mening 3

Jag anmäler särskild mening i enlighet med Jan-Åke Isakssons reservation 1 och 2.

Per Hanö

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2025:4**

Ekumenisk konsekvensanalys

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2025:33 i vilken föreslås att ekumenisk konsekvensanalys ska göras inför beslut i kyrkomötet och kyrkostyrelsen. Utskottet konstaterar att ekumeniska konsekvensanalyser redan görs i enlighet med förpliktelser i ekumeniska avtal och enligt kyrkoordningen och att dessa ger bidrag till fördjupning i Svenska kyrkans tro och tradition, men att ytterligare formaliserade ekumeniska konsekvensanalyser ökar byråkratin. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:33 punkt 1,
2. avslå motion 2025:33 punkt 2.

Motionens förslag

**Motion 2025:33 av Berth Löndahl m.fl., Ekumenisk
konsekvensanalys**

Kyrkomötet beslutar att

1. en ekumenisk konsekvensanalys ska göras inför beslut i kyrkomötet och kyrkostyrelsen,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur denna rent praktiskt ska implementeras.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2025:33 i Kn 2025:14y, *bilaga*.

Bakgrund

Svenska kyrkans ekumeniska relationer

Svenska kyrkan är en av den ekumeniska rörelsens pionjärkyrkor som ofta beskrivit sig som en brobyggarkyrka. Betydelsen av Stockholmsmötet 1925, som samlades på inbjudan av dåvarande ärkebiskop Nathan Söderblom och vars 100-årsminne nyss firades, kan knappast överskattas. När det ekumeniska arbetet med kyrkornas liv och

arbete (Life and Work), som utgick från mötet i Stockholm, och arbetet med tro, lära och kyrkoordningar (Faith and Order) 1948 förenades till Kyrkornas världsråd hörde Svenska kyrkan till bildarkyrkorna. Året innan hade Lutherska världsförbundet bildats i Lund.

Efter samtal har kyrkor av gemensam eller olika bekännelse kommit fram till att tillräcklig enhet råder i avgörande frågor för att man ska kunna åtnjuta full gemenskap eller samverka i definierade avseenden. Kyrkomötet har återkommande ingått ekumeniska överenskommelser av olika slag.

Svenska kyrkan har kyrkogemenskap inom Lutherska världsförbundet och inom Borgågemenskapen (lutherska och anglikanska kyrkor i Norden, på brittiska öarna, i Baltikum och på Iberiska halvön). Vidare föreligger kyrkogemenskap bilateralt mellan Svenska kyrkan och Oberoende filippinska kyrkan, mellan Svenska kyrkan och medlemskyrkorna i Evangeliska kyrkan i Tyskland, mellan Svenska kyrkan och Gammalkatolska kyrkorna av Utrechtunionen samt mellan Svenska kyrkan och den episkopala kyrkan (i USA och globalt). Särskild ekumenisk överenskommelse finns mellan Svenska kyrkan och Eumeniakyrkan (se *Kyrkoordning för Svenska kyrkan 2022 med kommentarer och angränsande lagstiftning*, 944f; överenskommelsen med den episkopala kyrkan beslutad 2022).

Dessa kyrkogemenskaper avser kyrkor med evangelisk-luthersk bekännelse såväl som kyrkor med annan bekännelse. Medlemskyrkorna inom Lutherska världsförbundet har olika antal bekännelsedokument, men förenas samtliga av de tre gammalkyrkliga bekännelserna (den niceno-konstantinopolitanska, den apostoliska och den athanasianska), den oförändrade augsburgska bekännelsen och Martin Luthers lilla katekes. Evangeliska kyrkan i Tyskland består av Landeskirchen som kan ha luthersk bekännelse, reformert bekännelse eller vara unierade, alltså i sig rymma bådadera. Såväl Borgågemenskapens anglikanska kyrkor som den episkopala kyrkan går tillbaka till den engelska reformationen vars självbild var att söka medelväg mellan kontinentaleuropeisk reformation den och förreformatoriska västkyrkan. Även de gammalkatolska kyrkorna av Utrechtunionen och Oberoende filippinska kyrkan har uppkommit ur reformsträvanden i förhållande till den Romersk-katolska kyrkan före dess ekumeniska uppvaknande i och med Andra vaticankonciliet 1962–65. Efter detta koncilium har dialoger mellan Romersk-katolska kyrkan och andra kyrkor lett till gemensamma deklarationer och dokument, bland annat det katolsk-lutherska *Joint Declaration on the Doctrine of Justification*. Samtal förs och relationer föreligger också, direkt och indirekt, med bysantinskt ortodoxa och orientaliskt ortodoxa kyrkor.

Kyrkoordningens fjortonde avdelning

För att mera överskådligt framställa Svenska kyrkans ekumeniska ställning införde 2012 års kyrkomöte en fjortonde avdelning i kyrkoordningen (omfattande kapitel 59), *Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund*. I avdelningen tecknas den teologiska grunden, hänvisas till bestämmelser i tidigare befintliga avdelningar av kyrkoordningen och återfinns övergripande och förtydligande bestämmelser. Efter yttrande av läronämnden (Ln 2012:8y) rymmer inledningstexten också öppningar mot interreligiös samverkan.

I denna fjortonde avdelning av kyrkoordningen finns bestämmelser om yttranden och samråd före beslut. Således ska kyrkostyrelsen enligt kyrkoordningen 59 kap. 10 § (med hänvisning till 12 kap. 3 a §) begära in yttrande från biskopsmötet vid beredning av styrelsens beslut i ekumeniska frågor av större vikt.

Vidare stadgas i 59 kap. 11 § att kyrkostyrelsen inför viktigare beslut i teologiska och ekumeniska frågor ska samråda med andra kyrkor inom Lutherska världsförbundet och med de kyrkor med vilka en särskild överenskommelse har ingåtts om ekumenisk samverkan.

Bestämmelsen tillkom 2012 i och med den nya fjortonde avdelningen, delvis mot bakgrund av läronämndens yttrande Ln 2009:12y att såväl inomkyrkliga överväganden kunnat beaktas mer som att ”mer djupgående konsultationsprocess kunnat genomföras” än de samråd som kyrkostyrelsen genomförde inför att Svenska kyrkan vidgade äktenskapsbegreppet till att rymma även samkönade par.

Barnkonsekvensanalys, tidigare behandling i kyrkomötet

Efter motioner till 2009 års kyrkomöte beslutade 2012 års kyrkomöte, enligt förslag i KsSkr 2012:3, att kyrkoordningens skrivningar om barnens särställning skulle konkretiseras genom att beslut på lokal nivå, såväl kyrkoråds- som kyrkofullmäktigebeslut, ska föregås av barnkonsekvensanalys; på samma sätt ska beslut på stiftsnivå föregås av barnkonsekvensanalys. För nationell nivå gäller kravet på barnkonsekvensanalys kyrkostyrelsens beslut samt kyrkostyrelsens skrivelser till kyrkomötet. Där emot krävs inte barnkonsekvensanalys inför kyrkomötesbeslut då beredningen, sådan den sker i utskotten, inte substantiellt kan genomföra barnkonsekvensanalys. Trots motioner såväl 2013 som 2016 om att införa krav på barnkonsekvensanalys också för kyrkomötets beslut vidhöll dåvarande kyrkorättsutskottet (Kr 2016:2) lämpligheten i den ordning som beslutats 2012, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Till 2018 års kyrkomöte hade motionerats om utredning av hur regelverket för barnkonsekvensanalys fungerar, i syfte att föreslå förbättringar. Med hänvisning till dels att stiftens utövar förvaltningstillsyn, dels att praxis successivt utformas genom utslag från Överklagandenämnden, föreslog organisationsutskottet avslag (O 2018:6), vilket också blev kyrkomötets beslut.

Till 2022 års kyrkomöte hade motionerats om förändringar i regelverket för barnkonsekvensanalys. Organisationsutskottet avstyrkte med hänvisning dels till att det finns ett tillfredsställande regelverk, dels till att stiftens förvaltningstillsyn och revisorernas arbete på lokal nivå och stiftsnivå är tillräckligt (O 2022:6). Kyrkomötet följde utskottets linje.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:33.

Utskottets överväganden utgår framför allt från två aspekter, dels vad som redan finns av sådant som motionen åsyftar, dels utlåtandet från De Ungas Kyrkomöte.

I kyrkoordningens 59 kapitel finns bestämmelser om samråd före ekumeniska beslut av större vikt, det vill säga viktiga aspekter av det som motionen efterlyser föreligger redan. De bakgrundsbeskrivningar som föregår kyrkomötesbehandling är också de en väsentlig del av goda underlag för beslut även i ekumeniska frågor, tillsammans med pågående levande ekumeniska relationer.

De Ungas Kyrkomöte ställer sig frågande till vad analysresultaten ska vara till för och befarar att den analys som motionen efterlyser skulle påverka Svenska kyrkans integritet. Utskottet ser en risk att formaliserad ekumenisk konsekvensanalys skulle innebära en ökad tröghet i beslutssystemet, till nackdel för demokratin i Svenska kyrkan.

Utskottet betonar vikten av samhörighet i den världsvida kyrkan och värdet av att med hjälp av andra kyrkors perspektiv fördjupa förståelsen av vår egen tro och tradition. Ökad kunskap om olika perspektiv är inget att vara rädd för. Kyrkorna förenas av en tro som kan ta sig mångfaldiga uttryck. Utskottet ser också en risk att ytterligare formaliserad ekumenisk konsekvensanalys enligt motionen skulle medföra ökad byråkrati.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2025:33.

Uppsala den 2 oktober 2025

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Peter Weiderud, Edvina Palmcrantz, Sofie Halvarsson, Katarina Glas, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Persson och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Lars G Linder, Yvonne Stålnacke, Catharina Erdtman, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén Åkerfeldt, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Ellen Skånberg, Birgitta Axelsson Edström och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot att avslå motionen 2025:33 om Ekumenisk konsekvensanalys.

Jag instämmer med motionären att varje år beslutar kyrkomötet i många angelägna frågor. Nästan alltid beaktas i debatter och beslut vår egen svenska situation och opinion. Svenska kyrkan är, som det brukar heta, del i den världsvida kyrkan men hon är mer än så, hon är en del inte bara i den geografiskt världsvida kyrkan utan i den tvåtusenåriga kyrkan.

Det är lätt hänt att vi i besluten mer fokuserar på vårt lokala hörn av den världsvida kyrkan än på det gemensamma – på det ekumeniska. Svenska kyrkan har dock även förbundit sig till det gemensamma som i exempelvis Borgåöverenskommelsen mellan flera lutherska kyrkor i Europa.

Håkan Persson

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:14y

Ekumenisk konsekvensanalys

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:33 Ekumenisk konsekvensanalys.

I motion 2025:33 föreslås kyrkomötet besluta att en ekumenisk konsekvensanalys ska göras inför beslut i kyrkomötet och kyrkostyrelsen samt att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur denna rent praktiskt ska implementeras. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Svenska kyrkan är en del inte bara i den geografiskt världsvida kyrkan utan i den tvåtusenåriga kyrkan. Hon är vad vi i trosbekännelsen bekänner del i en enda, helig, allmänlig och apostolisk kyrka. Det är lätt hänt att vi i besluten mer fokuserar på vårt lokala hörn av den världsvida kyrkan än på det gemensamma – på det ekumeniska. Svenska kyrkan har dock även förbundit sig till det gemensamma som i exempelvis Borgåöverenskommelsen. Risker är dock att Svenska kyrkan fattar beslut som inte är förenliga med ekumeniska överenskomelser eller delar den allmänliga och apostoliska kyrkans gemensamma tro och bekännelse. Det skulle därför vara en god ordning att vid beslut i kyrkomötet göra en ekumenisk konsekvensanalys. En sådan konsekvensanalys borde i princip vara lika självklar som en barnkonsekvensanalys.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om ändringar i kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2025:5**

**Frågor om samarbetet med Islamic Relief och
islamisering**

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2025:44 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen snarast ska avsluta all form av samarbete med Islamic Relief och motion 2025:112 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska ta fram en handlingsplan mot pågående islamisering av det svenska samhället. Utskottet konstaterar att Islamic Relief som organisation är väl granskad och att det lokala samarbete som pågår har goda skäl för sig. Vidare konstaterar utskottet att religionsfriheten är konventionsgrundad, att det finns såväl konstruktiva som destruktiva drag i alla religiösa traditioner och att religionsdialog är ett viktigt sätt att främja goda värden. Utskottet föreslår därmed kyrkomötet att avslå motionerna.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:44,
2. avslå motion 2025:112.

Motionernas förslag

**Motion 2025:44 av Anna Sundberg m fl., Bryt samarbetet
med Islamic Relief**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att snarast avsluta all form av samarbete med Islamic Relief.

**Motion 2025:112 av Anders Skogberg, Handlingsplan mot
den pågående islamiseringen**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en handlingsplan mot den pågående islamiseringen av det svenska samhället.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2025:112 i Ln 2025:12y, *bilaga*.

Bakgrund

Religionsfrihet i Sverige

Utvecklingen i Sverige mot en mera inkluderande syn på olika religiösa inriktningar motverkades länge av förbud, bland annat mot judar och personer från andra religioner att bosätta sig i Sverige (fram till 1781) och av konventikelplakatet, som 1726–1858 förbjöd religiösa sammankomster utanför hushållet utan prästerlig medverkan. Först 1838 blev judar sedda som svenskar och 1860 blev det möjligt att lämna Svenska kyrkan genom att ansöka hos kungen om att få gå med i ett annat godkänt kristet samfund; religionsutövning fick dock ske i församlingens eller medlemmarnas lokaler och riktas endast till medlemmarna och deras barn. 1873 ändrades regleringen, men det gick ännu enbart att lämna Svenska kyrkan genom att inträda i ett annat trossamfund som godkännts av staten (metodist-episkopalkyrkan och romersk-katolska kyrkan samt enskilda församlingar). Först 1952 inträdde full religionsfrihet, inklusive rätten att sakna religiös tillhörighet. Sedan 2000 regleras religionsfriheten i Sverige av lagen (1998:1593) om trossamfund, av vilken framgår bland annat att "[i]ngen är skyldig att tillhöra något trossamfund" (3 §). Av 1 § framgår också att religionsfriheten är förankrad såväl i Regeringsformen som i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Europadomstolen har betraktat alla världsreligioner som skyddsvärda och domstolen har varit generös i sin bedömning av vad som är en religion eller tro.

Religiös tillhörighet eller frånvaro av sådan räknas som känslig personuppgift som inte får behandlas utan stöd i någon av de sex grunder som dataskyddsförordningen (GDPR) definierar. Det finns därmed ingen offentlig statistik över hur många i Sverige som tillhör respektive religion. Myndigheten för stöd till trossamfund redovisade 2024 stöd till muslimska trossamfund med cirka 200 000 betjänade. Utöver dessa fanns det 13 muslimska församlingar som inte mottog statsbidrag och där statistik saknas. Som jämförelse hade vid årsskiftet 2023–2024 Svenska kyrkan cirka 5,5 miljoner kyrkotillhöriga.

En påfallande likhet har kunnat utläsas mellan tillhöriga till Svenska kyrkan, muslimer och människor av annan religion däri att i alla tre kategorierna hade under den senaste tolv månadersperioden 35–40 procent deltagit i gudstjänst/motsvarande, medan 60–65 procent inte hade det. Den fjärde religiösa gruppen i redovisningen, personer som tillhörde en kristen minoritetskyrka, avvek markant från mönstret: där hade drygt 70 procent deltagit i gudstjänst/motsvarande medan knappt 30 procent inte hade gjort det (Erika Willander, *Sveriges religiösa landskap – samhörighet, tillhörighet och mångfald under 2000-talet* (2019), sid 48).

Några dokument om religionsteologi

Andra vatikankonciliets (1962–65) deklaration om icke-kristna religioner *Nostra Aetate* (*I vår tid*), antaget vid konciliets sista session med röstsiffrorna 2 221–88, innebar en startpunkt för religionsteologisk reflektion med räckvidd långt utanför den romersk-katolska kyrkan. Deklarationen uttrycker aktning för hur islam tillber *en* Gud och skapare och vördar Jesus som profet, även om islam inte erkänner Jesu gudomlighet. Vidare uttrycks uppskattning för hur islam värderar ett moraliskt liv och tillber Gud genom bön, allmosor och fasta.

Dokumentet *Charta Oecumenica* (2001), utarbetat av Konferensen för Europas kyrkor och Europeiska katolska biskopskonferensen och gemensamt för romerska katoliker, ortodoxa, anglikaner, gammalkatoliker, lutheraner och reformerta, ger

främst riktlinjer för ekumeniskt arbete i Europa. För att ta ansvar för att gemensamt forma Europa uppmanar dokumentet dock också till att fördjupa gemenskapen med judendomen, odla relationerna till islam och möta andra religioner och livsåskådningar. Att odla relationerna till islam innebär bland annat att ”intensifiera umgänget mellan kristna och muslimer och kristen-muslimsk dialog på alla nivåer”. Enligt *Charta Oecumenica* förbinder sig kyrkorna att ”möta muslimer med respekt” och ”samarbeta med muslimer i gemensamma angelägenheter”.

När kyrkoordningen 2012 fick en fjortonde avdelning om ekumeniska relationer syftar inledningstextens första stycke också utanför de kristna kyrkorna och innefattar därmed även muslimer i Svenska kyrkans kallelse att

verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition.

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* (reviderad upplaga 2019) uttrycker att

Svenska kyrkans religionsteologi både ska ge uttryck för genuin nyfikenhet och uppskattning av goda värden i andra religioner och för det omistliga i vår egen tro [...] kyrkan sjunger om Kristus som världens ljus, inte för att polemisera mot andra, utan för att med glädje berätta hur vi lärt känna Gud genom Jesus Kristus och uttrycka vårt tack till Gud som älskar världen. (sid 28)

Islamic Relief

Islamic Relief beskriver sig på den svenska avdelningens hemsida som en organisation som vill lindra mänskligt lidande och främja social och ekonomisk utveckling, grundat

på islamiska värderingar om respekt för människovärdet och uppmaning till fattigdomsbekämpning [...] utan åtskillnad vad gäller kön, etnisk eller religiös tillhörighet och utan förväntan att få något i gengäld.

Nationella avdelningar är oberoende delar av Islamic Relief Worldwide. När två styrelsemedlemmar i Islamic Relief Worldwide 2014 och 2015 spritt antisemitiska inlägg på Facebook togs detta på stort allvar. Organisationen tog tydligt avstånd från inläggen, upplöste den sittande styrelsen och tillsatte en oberoende undersökning för att se över bland annat hur kandidater till styrelsen granskas.

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) genomförde 2020–2021 en djupgående genomlysning av Islamic Relief. Sida gav rekommendationer som villkor för fortsatt stöd rörande utökad mångfald i styrelser på alla nivåer, utökad bakgrundskontroll av styrelsemedlemmar, utökad värdegrundsarbete med mera. Enligt såväl en annan Sida-utvärdering från 2020 som flera internationella utvärderingar bedriver Islamic Relief effektiv och högkvalitativ verksamhet. Noggrann granskning och kontinuerlig uppföljning säkerställer kvalitet och ansvarsskyldighet.

Islamic Relief Sverige har avtal med Sida som strategisk partner för humanitärt arbete till och med 31 december 2026.

Lokalt inom Svenska kyrkan bedrivs integrationsprojektet *Goda grannar* samt arbete inom *En värld av grannar*, i vilka sammanhang Islamic Relief även kan delta. Act Svenska kyrkan har däremot inget formellt samarbete med Islamic Relief.

I enlighet med Act Svenska kyrkans strategiska plan, fastställd av kyrkostyrelsen 2021, bejakar Act Svenska kyrkan – som en del av den globala ekumeniska rörelsen – kallelsen att bygga relationer till människor av annan tro eller övertygelse för att främja en djupare och ömsesidig förståelse, försoning och samarbete för det gemensamma. Därför samverkar Act Svenska kyrkan brett med civilsamhället inom en rad nätverk, exempelvis Svenska Nätverket för Humanitära Aktörer, Kunskapsforum för religion och utveckling, Concord Sverige och Forum – idéburna organisationer med social inriktning, där Islamic Relief Sverige ingår som medlemmar.

Vid COP26 i Glasgow medverkade dåvarande ärkebiskop Antje Jackelén i ett seminarium arrangerat av Islamic Relief; även vid COP29 i Baku förekom teknisk samverkan. Båda organisationerna deltog tillsammans med andra organisationer samt Sida och Utrikesdepartementet i ett evenemang i början av 2025 där en förstärkt global standard för kvalitet och ansvarsskyldighet inom humanitärt bistånd presenterades.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Med anledning av motion 2005:74 om kyrklig beredskap att möta hotet från extrem islamism beskrev läronämnden (Ln 2005:14y) islamism som

en vedertagen benämning på ett extremt uttryck för islam, som inte får identifieras med islams huvudfåra, lika litet som olika former av militant kristen extremism ger uttryck för grundläggande kristna värderingar.

Läronämnden anvisade ”ömsesidigt kritisk och konstruktiv dialog” som ”en möjlig väg att möta de hot som finns från olika extrema grupper”. Utskottet föreslog avslag på motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Med anledning av motion 2018:21 om Svenska kyrkans hållning till böneutrop konstaterade läronämnden (Ln 2018:14y, med hänvisning till Ln 1997:1y och Ln 1993:5y), att religionsfrihetens innebörd kontinuerligt behöver reflekteras över, både dess positiva sida (rätten att utöva religion) och dess negativa sida (individens frihet från tvång). Ekumenikutskottet betonade (Eu 2018:2) att religionsfriheten behöver värnas och Svenska kyrkan behöver vårda respektfulla relationer till människor av annan tro.

Motion 2024:29 föreslog att Svenska kyrkan skulle ta avstånd från delar av islam som ”är inkompatibla med demokrati, jämställdhet och sexuella minoriteters rättigheter”. Utskottet hänvisade till tidigare behandling av frågor om relationen mellan kristendom och islam, påminde om att Kyrkornas världsråd manat medlemskyrkor att bygga fred ”genom interreligiös dialog och samverkan” och menade

att det är mera produktivt att lyfta fram de konstruktiva drag som Svenska kyrkan vill stå för och stärka än att tillskriva andra destruktiva drag.

Därmed föreslog utskottet avslag på motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Läronämnden har också vid upprepade tillfällen konstaterat (Ln 2021:5y, Ln 2022:7y; jfr Ln 2024:6y med anledning av ovannämnda motion 2024:29) å ena sidan att Andens frukter (Galaterbrevet 5:22f) mognar också utanför kyrkans sammanhang, å andra sidan att det finns ”livsfientlig religiositet både i och utanför kristna sammanhang”.

Motion 2025:44 Bryt samarbetet med Islamic Relief

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:44.

Utskottet konstaterar att Islamic Relief är en noggrant granskad organisation som visat sig vara såväl effektiv som högkvalitativ och som ofta lyckas nå fram med hjälp där få andra gör det. Sedan bakgrundsbeskrivningen skrevs har framgått att Islamic Relief, liksom Act Svenska kyrkan, också efter 2025 kommer att vara strategisk partner till Sida; även detta uttrycker en kvalitetssäkring. Lokalt samverkar Islamic Relief och Stockholms moské med Katarina församling i religionssamarbetet *Goda grannar*. Detta fredsbyggande diakonala arbete är internationellt välkänt och tar återkommande emot studiebesök.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2025:44.

Motion 2025:112 Handlingsplan mot den pågående islamiseringen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:112.

Vad gäller motionen som hävdar att islamisering pågår konstaterar utskottet att den svenska religionsfriheten är en konventionsgrundad mänsklig rättighet. Liksom läro-nämnden menar utskottet att alla religioner rymmer både konstruktiva och destruktiva inslag och att det är viktigt att stå i dialog med andra för att främja människovärde, jämställdhet och demokrati.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2025:112.

Uppsala den 2 oktober 2025

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Peter Weiderud, Edvina Palmcrantz, Sofie Halvarsson, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Persson och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Lars G Linder, Yvonne Stålnacke, Catharina Erdtman, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén Åkerfeldt, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Ellen Skånberg, Birgitta Axelsson Edström och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för bifallsyrkandet till motionerna.

Jan-Åke Isaksson

Särskild mening

Jag anmäler särskild mening till förmån för bifallsyrkandet till motionen.

Per Hanö

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2025:12y

Religioners roll i samhället

Läronämndens yttrande över motion 2025:112

I kyrkoordningen, inledningen till 14:e avdelningen, formuleras kyrkans uppdrag på följande sätt:

Utifrån kyrkans tro på Gud som skapande, upprättande och livgivande i hela världen, är den vidare ekumeniska kallelsen att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition.

Med anledning av denna grundhållning vill läronämnden påminna om sitt tidigare yttrande Ln 2024:6y:

Inom alla religiösa traditioner i historia och nutid finns det såväl konstruktiva som destruktiva drag. Det är kyrkans kallelse att stå upp för alla människors lika värde och värdighet, mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet och därigenom verka för Guds rike. Detta motiverar Svenska kyrkan att delta i den interreligiösa dialogen liksom i den offentliga debatten i syfte att representanter för olika religiösa traditioner tillsammans ska kunna bidra till ett demokratiskt och rättvist samhälle.

Uppsala den 28 augusti 2025

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Ulrica Fritzson, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Teresia Boström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winninge och Johannes Zeiler.

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2025:6**

Missionsfrågor

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2025:62 som föreslår en konsultation tillsammans med systerkyrkor om Guds mission i världen och motion 2025:63 om ekumenisk nationell missionsstrategi. Utskottet värderar det arbete som redan görs, de dokument som redan finns och de ekumeniska relationer som redan delas och menar att det som motionerna efterlyser inte tillför det som församlingarna behöver. Därför föreslår utskottet avslag på motionerna.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:62, punkt 1,
2. avslå motion 2025:62, punkt 2,
3. avslå motion 2025:63.

Motionernas förslag

**Motion 2025:62 av Leif Nordlander och Håkan Sunnliden,
Konsultation om Guds mission i världen**

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att via Svenska kyrkans internationella verksamhet ta initiativ till en konsultation med våra systerkyrkor om vårt gemensamma missionsuppdrag,
2. för detta avsätta 20 miljoner kronor utöver rambudget.

Motion 2025:63 av Leif Nordlander m.fl., Missionsstrategi

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på ekumenisk bas genom Sveriges kristna råd och/eller Sveriges Missionsråd ta fram en hållbar strategi för mission för Sverige.

Bakgrund

Mission i kyrkoordningen med flera officiella dokument

Den grundläggande uppgiften för Svenska kyrkans församlingar är gudstjänst, undervisning, diakoni och mission (2 kap 1 § kyrkoordningen). Det pastorala program enligt vilket församlingen (/pastoratet) bedriver sin grundläggande uppgift utarbetas i samråd mellan församling/pastorat och stift, som en del av stiftets tillsyn. (57 kap 5 § kyrkoordningen).

Redan i förarbeten till kyrkoordningen sägs *mission* vara ett ”begrepp som avser hela kyrkan och därmed också varje församlings sändning i världen”, en ”grundläggande uppgift för kyrkan såväl inom som utom landet” (teologisk expertgrupp citerad i SOU 1997:41 sid 181f).

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* (2019) har ett avsnitt om missionsteologisk grundhållning, där det bland annat står att läsa:

Centralt i kristen tro är att kyrkan är kallad och sänd att dela Guds omsorg om hela världen, Guds mission: vår delaktighet i Guds strävan att göra skapelsen hel i alla dess relationer. I ljuset av evangeliet kan vi förstå kyrkans och församlingens sändning som en fortsättning på Jesu sändning: att tjäna, att förkunna evangelium, att befria, att i ord och handling vittna om Gud som skapar och upprättar, att hela och bota, att ge liv, fred och försoning (sid 33f).

Kyrkostyrelsen antog 2020 en plattform för ekumenik och interreligiös samverkan. Där sägs bland annat följande:

I tro och handling deltar Svenska kyrkan i Guds mission (*Missio Dei*), som till sin karaktär är gränsöverskridande, lokal och världsvid på samma gång.

Läronämnden anförde, med anledning av fem motioner om religionsdialog och mission (Ln 2021:5y), bland annat att kyrkans tro på Gud som skapare gör det angeläget att också föra dialog med gudstillbedjare i andra traditioner, och att utvecklingen ”när det gäller relationen mellan mission och dialog är en del av en bred rörelse i den globala kristenheten som syftar till att förena kärleken till Kristus med tron på Gud som skapat alla människor”. Med citat från Ln 2014:8y anför där även följande:

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas i varje församling och som tydliggörs i församlingsinstruktionen.

Ekumenisk reflektion kring mission

Svenska kyrkan är på nationell nivå en aktiv part i det ekumeniska missionsteologiska arbetet. Detta sker inom Sveriges kristna råd (SKR) och än mer inom Svenska missionsrådet (SMR). Mellan år 2014 och år 2024 hade SKR och SMR en gemensam arbetsgrupp för missionsteologi, som bland annat producerade studiematerialet *Berörd – Samtal om mission i en föränderlig värld* (2019). Ett av SMR:s syften är att vara ett forum för ekumenisk missionsteologisk reflektion. Till följd av en förändrad

biståndspolitik har SMR under det senaste året kraftigt behövt skära ned på sin verksamhet. Förhoppningsvis kommer SMR ändå även fortsättningsvis kunna fungera som en ekumenisk mötesplats och samarbetsyta på missionsteologins område. Medarbetare på kyrkokansliet tar även del av, och verkar för att sprida intresset för, internationell kunskap på området genom att följa den missionsteologiska utvecklingen inom den globala ekumeniska rörelsen, inte minst genom Kyrkornas världsråd (KV) och dess Commission for World Mission and Evangelism (CWME).

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågor som på olika sätt berör mission har varit uppe för behandling i kyrkomötet många gånger tidigare. Nedan tas några av de allra mest relevanta motioner som lagts upp.

Vid 2012 års kyrkomöte behandlade kyrkolivsutskottet i sitt betänkande Mission i Sverige (KI 2012:10) bland annat ett förslag om att kyrkostyrelsen skulle inrätta ett råd för mission i Sverige (motion 2012:23). Utskottet bejakade behovet av en kontinuerlig reflektion för att öka förståelsen av mission och hur mission kan utövas och utvecklas. Utskottet menade att den gemensamma satsningen Dela tro – dela liv, ett projekt där Svenska kyrkan ville ge människor i alla åldrar möjlighet att växa och utvecklas i sin förmåga att samtala om och leva i tro, bidrog till att mission lyfts fram i Svenska kyrkan och ansåg därför att motionärernas önskan var tillgodosedd. I enlighet med utskottets förslag avtog kyrkomötet motionen.

Vid kyrkomötet 2018 behandlade kyrkolivsutskottet i betänkande KI 2018:5 en motion (2018:58) som föreslog att kyrkostyrelsen tog fram missionsstrategier. Utskottet föreslog avslag med motiveringen att missionen i första hand är en fråga för de lokala församlingarna och stiftet. Utskottet lyfte också programmet Lärande och undervisning. Kyrkomötet avtog motionen.

I motion 2023:83 som avhandlades i betänkande Eu 2023:12 föreslogs ett utbildningsprogram för medarbetare i Svenska kyrkan inom ramen för missionsuppdraget lokalt och internationellt. Utskottet föreslog avslag på motionen med motiveringen att intentionen redan var uppfylld med de olika insatser som pågick eller genomförts tidigare, bland annat Dela tro dela liv, programmet Lärande och undervisning, strategi för teologisk utbildning i en global kontext, biskopsbrevet *"och lär dem ..."* samt stiftet och församlingarnas vänstifts- och församlingskontakter och ett internationellt utbyte som Ung i världsvida kyrkan. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Motion 2025:62 Konsultation om Guds mission i världen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:62.

Utskottet vill först och främst framföra att mission är oerhört viktigt, på flera nivåer. De återkommande motionerna om mission visar angelägenhetsgraden. På församlingsnivå tänks lokalt kring mission i församlingen som uttryck för Guds mission, vilket bland annat formuleras i församlingsinstruktionerna. Stiftet är viktiga inte minst genom vänkyrkorelationer i den världsvida kyrkan. I sådana kontakter genomförs konsultationer där möjligheterna till ömsesidighet är större och där resultaten kan nå och genomsyra på församlingsnivå. Även ständigt pågående samtal inom våra ekumeniska relationer och publicerade dokument från befintliga organ bör framhållas

på kyrkans alla nivåer. Utskottet är dock mera tveksamt till i vilken utsträckning en konsultation av den typ som motionen åsyftar är rätt väg att gå och i vilken utsträckning insikter därifrån i praktiken når församlingarna.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2025:62.

Motion 2025:63 Missionsstrategi

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår motion 2025:63.

Utskottet vill inledningsvis, liksom De Ungas Kyrkomöte, uppmärksamma det befintliga ekumeniska missionsdokumentet *Tillsammans för livet* (från Kyrkornas världsråd, översatt av Sveriges kristna råd). Detta kan tillsammans med andra resurser användas för inspiration och vägledning för de strategier som utarbetas på församlingsnivå för att ingå i församlingsinstruktioner. Motionen efterlyser en nationell ekumenisk strategi för Sverige, men utskottet tror inte att det främst är en nationell strategi som behövs i mångskiftande kontexter och en snabbt föränderlig tid. Utskottet ser hur varje församling är en aktiv plats för Guds mission och hänvisar vad gäller strategier och dokument till det som redan finns.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2025:63.

Uppsala den 2 oktober 2025

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Peter Weiderud, Edvina Palmcrantz, Sofie Halvarsson, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Persson och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Lars G Linder, Yvonne Stålnacke, Catharina Erdtman, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén Åkerfeldt, Jonatan Glader, Per Hanö, Ellen Skånberg, Birgitta Axelsson Edström och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot avslag till förmån för bifall till motionerna 2025:62 och 2025:63 om Konsultation om Guds mission i världen och Missionsstrategi.

Håkan Persson

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2025:7**

Könsstympning

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar två motioner om könsstympning. I motion 2025:74 föreslår motionären att kyrkomötet ska uppmärksamma de flickor och kvinnor som har könsstympats i Sverige och i motion 2025:121 föreslår motionären att kyrkomötet ska tillsätta en grupp som ska göra ett uttalande mot könsstympning.

Utskottet menar att Svenska kyrkan redan arbetar för att bekämpa könsstympning både i Sverige, tillsammans med Sveriges interreligiösa råd, och internationellt i det arbete som bedrivs av Act Svenska kyrkan.

Utskottet föreslår avslag på motionerna 2025:74 och 2025:121.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:74,
2. avslå motion 2025:121.

Motionernas förslag

Motion 2025:74 av Lennart Matikainen, Uttryck stöd för alla könsstympade

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att, som ett led i försvaret av jämställdhet och kampen mot hedersförtryck, uppmärksamma att minst 62 000, men sannolikt många fler, unga flickor har könsstympats i Sverige utan insyn.

Motion 2025:121 av Axel W Karlsson, Uttalande mot könsstympning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en grupp med uppgift att göra ett uttalande om och mot kvinnlig könsstympning.

Bakgrund

Könsstympning av flickor och kvinnor innebär att större eller mindre delar av de yttre kvinnliga könsorganen tas bort eller skadas. Det är ett av de mest brutala sätten att frånta flickor och kvinnor rätten till sin kropp och sina liv. Kvinnlig könsstympning strider mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och mot barns rättigheter. Enligt

UNFPA, FN:s organ för sexuell och reproduktiv hälsa, uppskattas 230 miljoner kvinnor och flickor idag ha utsatts för någon form av könsstympning, och att 27 miljoner flickor kommer att utsättas innan 2030. I Sverige beräknas runt 70 000 kvinnor och flickor vara könsstympade.

Att arbeta förebyggande mot könsstympning av flickor och kvinnor regleras i flera internationella konventioner som Sverige har förpliktigt sig att följa. Barnkonventionen, FN:s konvention om avskaffandet av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) och Istanbulkonventionen är internationella konventioner som innehåller bestämmelser om att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor i alla medlemsstater. Det är också del av de globala målen i Agenda 2030 för en hållbar utveckling som antagits av FN:s medlemsstater.

Enligt FN förekommer könsstympning av flickor och kvinnor runt om i hela världen men främst i Afrika, Ostasien, Mellanöstern, Östeuropa och i vissa delar av Sydamerika. I och med att människor flyttar mellan olika länder kan det förekomma var som helst i världen inklusive Europa. Könsstympning förekommer i flera olika religiösa grupper. Ingen av de stora religionerna förespråkar kvinnlig könsstympning. Trots det är det en vanlig uppfattning, även bland dem som praktiserar det, att det är nödvändigt av religiösa skäl.

I Sverige är alla typer av könsstympning förbjudna enligt Lag (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor. Om man är bosatt i Sverige är det även olagligt att genomföra ingreppet utomlands. Brottet kan ge fängelse i lägst två och högst sex år. Är brottet grovt, döms man till fängelse i lägst fem och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska man särskilt ta hänsyn till om könsstympningen är särskilt omfattande eller om gärningen har orsakat livsfara eller allvarlig sjukdom eller om gärningsmannen i annat fall har visat synnerlig hänsynslöshet. Sedan 2020 är preskriptionstiden för könsstympning mot barn avskaffad, vilket även gäller brott som begåtts före lagändringen. Det innebär att någon som har utfört en könsstympning på ett barn under 18 år kan straffas oavsett hur lång tid som har passerat sedan gärningen utfördes.

Väldigt få fall går emellertid till domstol i Sverige. Hittills har endast sex fall gått till åtal. Av dessa har två fall lett till fällande domar för utförd könsstympning. Ytterligare två fälldes i tingsrätten men friades i hovrätten. Utöver det har ett åtal lett till fällande dom för stämpling till könsstympning. Det främsta skälet till att så få fall har gått till åtal är enligt Åklagarmyndigheten bevisvärigheter. Åklagarmyndigheten har gjort en granskning av samtliga könsstympningsärenden som kommit in till dem mellan 2015 och 2021. Det handlade om 308 brottsmisstankar i 147 ärenden. Av granskningsrapporten framkommer bland annat att det ofta är svårt att medicinskt slå fast om en flicka eller kvinna utsatts för könsstympning. Det gör att många utredningar läggs ned efter det att en läkarundersökning gjorts. Rapporten visar också att tidpunkt och plats för det misstänkta brottet oftast är okända, vilket ökar svårigheten att utreda. Enligt Polisen är andra omständigheter som försvårar utredningen av könsstympningsbrott att en eller båda föräldrar kan vara förövare eller medhjälpare och att barnen kan vara små. Brottet syns inte utåt och barnen kan ofta inte föra sin egen talan. Det är mycket ovanligt att anmälan görs av målsägande själv när det handlar om brott mot lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor.

Eftersom brottsanmälningarna är relativt få och brotten svårutredda beslutade myndigheten, som ett resultat av Åklagarmyndighetens granskning, år 2023 att uppdatera och komplettera det metodstöd som finns på området för åklagare. I samarbete med Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck ska olika informationsinsatser genomföras, både mot personer som har utsatts eller riskerar att utsättas för könsstympning och mot yrkesverksamma som kan komma i kontakt med kvinnor och

flickor i riskzonen. Även Socialstyrelsen och flera andra myndigheter arbetar aktivt med att höja kompetensen på området.

Eu 2025:7

Svenska kyrkan är även delaktiga i Sveriges interreligiösa råd (SIR) som på ett regeringsuppdrag genomför ledarskapsutbildning för kvinnor i trossamfund med särskild inriktning på könsstypning. Det är ett samarbete mellan Statens stöd till trossamfund (SST) och SIR och bygger vidare på tidigare initiativ. Fokus ligger på utbildning inom genusperspektiv, strategiskt ledarskap och mänskliga rättigheter – med särskild tonvikt på hedersrelaterat våld och könsstypning.

Svenska kyrkans internationella arbete mot kvinnlig könsstypning

Även i Act Svenska kyrkans arbete finns ett långvarigt arbete mot kvinnlig könsstypning. Act Svenska kyrkan arbetar, tillsammans med lokala partner runt om i världen, mot könsstypning och för en ökad medvetenhet kring könsrelaterat våld. Arbete mot kvinnlig könsstypning är ett centralt område i arbetet i Egypten. Act Svenska kyrkans partner BLESS, Daughters of Saint Mary (DSM) samt Coptic Evangelical organisation for Social Services arbetar alla mot kvinnlig könsstypning. De två första som en del av verksamhet som Act Svenska kyrkan finansierar. DSM arbetar förebyggande mot kvinnlig könsstypning genom kunskapsinsatser och genom att stärka kvinnor och flickor att engagera sig som förebilder mot kvinnlig könsstypning i sin egen närmiljö. BLESS driver ett mångsidigt arbete, inklusive kunskapsbyggande och medvetandehöjande insatser kring kvinnlig könsstypning riktat mot unga, kvinnor och män samt att stödja unga kvinnor och män att engagera sig mot kvinnlig könsstypning via lokala ungdomsklubbar. BLESS har också arbetat på nationell och internationell nivå för att förändra värderingar och få ett slut på kvinnlig könsstypning. BLESS gjorde förarbetet och var en av partnererna när den koptisk-ortodoxa kyrkan i april 2021, genom påve Tawadros II och i samarbete med EU och UNFBA, skrev under tre olika deklarationer som alla fördömde mäns våld mot kvinnor och kvinnlig könsstypning, samt uttryckte stöd för familjeplanering.

Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med Tanzanias kristna råd för att utrota könsstypning i Tanzania. Könsstypning är förbjudet enligt tanzanisk lag men det är en djupt rotad tradition som ändå utförs i vissa delar av landet. Tanzanias kristna råd arbetar med lokala aktörer för att bryta tystnaden, sprida kunskap och skapa dialog om våldets och könsstypningens skadliga effekter på flickor, kvinnor och samhället som helhet. De arbetar tillsammans med religiösa ledare, lokala myndigheter, eldsjälär samt media för att sprida information om flickors och kvinnors rättigheter och skapa förändring.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2025:74 och 2025:121.

Det framgår av bakgrundstextens beskrivning att Svenska kyrkan aktivt arbetar mot könsstypning både inom Sverige och internationellt genom Act Svenska kyrkan.

Utskottet vill särskilt lyfta religiösa ledares roll när det gäller samarbete, lärande och påverkan för att bekämpa könsstypning både nationellt och globalt. Inom Sverige gör Sveriges interreligiösa råd ett viktigt arbete i den här frågan.

Den tidigare julkampanjen ”Bryt en tradition” som Svenska kyrkan hade för några år sedan informerade, med utgångspunkt i traditionen med Lucia, om Act Svenska

kyrkans arbete mot barnäktenskap och andra skadliga traditioner som drabbar flickor och kvinnor.

Utskottets konstaterar också att Kyrkornas världsråds ekumeniska kampanj Thursdays in Black – för en värld utan våldtäkt och könsrelaterat våld, är viktig även för Svenska kyrkan.

Med hänvisning till ovanstående och det redan pågående arbetet föreslår utskottet att motionerna avslås.

Uppsala den 2 oktober 2025

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Peter Weiderud, Edvina Palmerantz, Sofie Halvarsson, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Persson och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Lars G Linder, Yvonne Stålnacke, Catharina Erdtman, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén Åkerfeldt, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Ellen Skånberg, Birgitta Axelsson Edström och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2025:8**

Utlandskyrkans organisation

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2025:85 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska utreda hur tillsyn och främjande ska hållas samman för utlandskyrkan. Utskottet betonar att främjande och tillsyn är oskiljaktiga sidor av samma mynt, att nuvarande situation som skiljer främjande och tillsyn åt därmed är problematisk och att utskottet därför föreslår kyrkomötet att bifalla motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2025:85.

Motionens förslag

Motion 2025:85 av Åke Marcusson m.fl., Utlandskyrkans organisation

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur utlandskyrkan, som en angelägenhet för hela Svenska kyrkan, kan erhålla en sammanhållen främjande- och tillsynsuppgift.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2025:85 i Ln 2025:8y, *bilaga*.

Bakgrund

Svenska kyrkan i utlandet och Visby stift

Sedan 2002 års kyrkomöte är församlingarna inom Svenska kyrkan i utlandet knutna till biskopen och domkapitlet i Visby och när beslut om utvärdering av detta togs av 2005 års kyrkomöte genomfördes först en konsultgranskning. På grundval av granskningen fastställde kyrkostyrelsen 2007 direktiv för en utredning, som 2009 avgav betänkandet *Utlandskyrkan – struktur och delaktighet* (SKU 2009:1). Därefter lämnade kyrkostyrelsen till 2011 års kyrkomöte skrivelsen *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* (KsSkr 2011:5). Redan 2006 års konsultrapport hade påtalat att ”huvudfrågan är begreppen främjande och tillsyn” och att kyrkostyrelsen 2002 hyst dubier kring huruvida det var en långsiktigt optimal lösning att dela ansvaret för främjande och tillsyn, men att Visby stift var det enda som då hade resurser att hantera

tillsynen (*Utlandskyrkan – struktur och delaktighet*, bilaga 1, s. 199). För att hålla samman främjande och tillsyn blev biskopen i Visby stift självskriven ledamot av den främjandeansvariga nämnden för Svenska kyrkan i utlandet, en nämnd utsedd av kyrkomötet.

Förslag i 2009 års utredning

Ovannämnda år 2009 framlagda utredning hade som utgångspunkt bland annat att utlandskyrkan skulle utgöra eller vara del av ett stift och därigenom stå under biskop och domkapitel, att oklara styrfunktioner skulle undvikas genom att främjande och tillsyn hålls samman och att utlandskyrkan skulle förbli en angelägenhet för hela Svenska kyrkan.

De för denna motion relevanta delarna av utredningen presenterade fyra modeller för framtida organisering av Svenska kyrkan i utlandet.

Modell 1, med bevarad anknytning till Visby stift, presenterades i två varianter. Man förkastade möjligheten att flytta främjandefunktionen och angränsande specialfunktioner från nationell nivåns kansli i Uppsala till stiftskansliet i Visby. Utredningen befarade att den samlade kompetensen på kyrkokansliet skulle minska av en sådan lösning, men framför allt att engagemanget för utlandskyrkan på nationell nivå och runt om i stift och församlingar successivt skulle komma att tunnas ut. Den modifierade Visbymodell som presenterades gick ut på att främjande som normalt tillkommer en stiftsstyrelse skulle kvarstå på nationell nivå men att styrningen inte längre skulle handhas av en nämnd tillsatt av kyrkomötet utan av ett råd tillsatt av kyrkostyrelsen och med biskopen i Visby som ordförande. Arbetsordningen skulle tydliggöra kyrkostyrelsens få uppgifter respektive vad som delegeras till rådet. Utredningen konstaterar att tillsyn och främjande inte helt hålls samman i denna modell. Biskopens ordförandeskap i rådet – motsvarande förhållandet i stiftsstyrelser – var en komponent ägnad att hålla samman funktionerna.

Modell 2 gick ut på att inrätta ett särskilt icke-territoriellt utlandsstift. Flertalet frågor om vad det skulle innebära förblev obesvarade och modellen avskrevs då ett icke-territoriellt stift förutsätter ändringar i Lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan.

Modell 3 gick ut på att ansvaret för utlandsförsamlingarna skulle fördelas på alla eller några stift. Respektive stift skulle ha tillsyns- och främjandeansvar för ett antal utlandsförsamlingar. Bland annat för att modellen befarades försvåra utlandskyrkans sammanhållning, lokalt såväl som i relation till kvarvarande nationella funktioner, avskrevs även denna modell.

Modell 4 gick ut på att samla främjande och tillsyn till kyrkokansliet respektive ärkebiskopen och Uppsala domkapitel. Utredningen ville ge ärkebiskopen tid för uppdraget genom att minska den del av Uppsala stift som är ärkebiskopens pastorala område (en minskning som av andra skäl kom att beslutas av 2014 års kyrkomöte). Även i detta föreslogs den dåvarande nämnden för Svenska kyrkan i utlandet ersättas av ett råd i vilket ärkebiskopen skulle vara självskriven ordförande. Utredningen förespråkade denna modell, benämnd *samlat ansvar med koppling till ärkebiskopen*.

Kyrkostyrelsens skrivelse och kyrkomötesbehandlingen 2011

I KsSkr 2011:5 refererades remissen över utredningen. Ingen modell hade fått majoritetsstöd, men flera remissinstanser hade stött modell 1 i version att främjandet skulle förläggas till stiftskansliet i Visby. Modellerna 2 och 3 hade avvisats, medan modell 4 fick betydande men inte övervägande stöd.

Kyrkostyrelsens förslag innebar att utlandsförsamlingarna inte skulle tillhöra något stift men stå under tillsyn av biskopen i Visby stift och ett särskilt utlandsdomkapitel. Främjandet skulle ligga kvar på nationell nivå och ett råd för Svenska kyrkan i utlandet, med biskopen i Visby som ledamot, inrättas. Därmed skulle säkerställas att utlandsförsamlingarna kunde förbli ett intresse för hela Svenska kyrkan. En av skillnaderna mellan hur främjande och tillsyn hänger samman i Sverige och i utlandsförsamlingarna angavs i skrivelsen bestå i att stor del av personalen i utlandsförsamlingarna var anställd på nationell nivå och att tillsyn och arbetsgivarroll blir sammanblandad på sätt som inte är fallet i stift och församlingar i Sverige; det inskräptes också att ett råd för Svenska kyrkan i utlandet i väsentliga avseenden avvek från en stiftsstyrelses funktioner. Biskopen i Visby stift förväntades också tillbringa en del av sin arbetstid på kyrkokansliet i Uppsala, med arbetsrum även där.

Reservanter i kyrkostyrelsen uttryckte att förslaget borde utgöra första steg mot ett särskilt utlandsstift.

Ekumenikutskottet gick i betänkande Eu 2011:1 stor utsträckning på kyrkostyrelsens linje, men föreslog att församlingarna i utlandet skulle tillhöra Visby stift och stå under biskop och domkapitel där. Vidare menade utskottet att biskopen i Visby stift skulle vara ordförande, inte enbart ledamot, i kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet. Utskottet anslöt sig vidare till den kritik som läronämnden framfört (se nedan).

Såväl reservation som särskilt yttrande anmälades mot att biskopen i Visby stift skulle vara självskriven ordförande i rådet för Svenska kyrkan i utlandet. Särskilt yttrande anmälades också mot den starka anknytning till Visby stift som utskottsmajoritetens förslag innebar. Efter yrkande under debatten beslutade kyrkomötet att biskopen ska vara ledamot i rådet för Svenska kyrkan i utlandet. I övrigt beslutade kyrkomötet i dessa avseenden enligt utskottets förslag.

Det har inte varit möjligt att här analysera i vilken utsträckning olika aspekter från 2009 års utredning och 2011 års skrivelse ännu är relevanta annat än som bakgrundsbeskrivning. Åtminstone lokalanställningarna av präster och diakoner innebär dock förändringar i förhållande till 2011 års läge.

Läronämnden om främjande och tillsyn

Inför 2002 års beslut att föra utlandskyrkan till Visby stift anförde läronämnden (Ln 2002:3y) att Svenska kyrkan principiellt har två pastorala nivåer, nämligen stift och församlingar; nationell nivå är inte en pastoral nivå. Läronämnden menade att utlandskyrkan därmed borde ”inordnas i Svenska kyrkans struktur med biskop och stift” samt att ”domkapitelsuppgifter inte kan läggas på nationell nivå”.

Vid 2011 års kyrkomöte upprepade Läronämnden (Ln 2011:5y) detta yttrande, men avstyrkte inte att främjandeuppgifter kunde hanteras av ett organ på nationell nivå. Däremot underströk läronämnden att biskopens och stiftets tillsyn och främjande inte kan skiljas åt. Biskopens uppdrag relaterar till såväl den demokratiskt uppbyggda stiftsstyrelsen som till domkapitlet. Kyrkostyrelsens förslag till organisation av Svenska kyrkan i utlandet bedömdes ha flera läromässiga problem: dels att församlingarna inte skulle tillhöra ett stift utan på annat sätt vara del av biskopens uppdrag, dels att ett domkapitel som inte tillhörde ett stift skulle inrättas, dels att kyrkostyrelsen under ärkebiskopens ordförandeskap skulle få en främjanderoll där fördelningen mellan ärkebiskopens och stiftsbiskopens roll skulle bli oklar.

Läronämnden såg det som angeläget att tydliggöra stiftsanknytningen för utlandsförsamlingarna – innefattande såväl tillsyn som främjande, också om vissa främjande-aspekter skulle fullgöras av organ på nationell nivå. På sikt ville läronämnden dock se

teologisk och ekumenisk analys av vilken verksamhet som bör utföras i Svenska kyrkans regi och vilken som bör utföras i samverkan med systerkyrkor.

Med anledning av de ändringar i regleringen för Svenska kyrkan i utlandet som föreslogs vid 2024 års kyrkomöte upprepade läronämnden (Ln 2024:1y) 2002 års yttrande att nationell nivå inte är en pastoral nivå. Läronämnden upprepade också det här anförda ur 2011 års yttrande och konstaterade att också den föreslagna regleringen bibehöll separationen mellan tillsyn och främjande samt bevarade nationell nivåns roll som pastoral nivå i förhållande till Svenska kyrkan i utlandet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2025:85.
--

Utskottet har diskuterat vad som ligger i motionens förslag ”att utreda”. Utskottet konstaterar, såväl via bakgrundsbeskrivningen som via de svar utskottet fått från kyrkostyrelsens arbetsutskott, att flera omfattande och gedigna utredningar gjorts men att det ännu kan återstå att utreda i vilken utsträckning dessa utredningar är fullt aktuella samt hur utredningsresultaten kan leda till en lösning på den återkommande frågan hur främjande och tillsyn kan hållas samman för Svenska kyrkan i utlandet.

Utskottet konstaterar utifrån såväl läronämndens återkommande yttranden – vid det här laget fyra yttranden från 2002, 2011, 2024 och 2025 – som frågans aktualitet i rådet för Svenska kyrkan i utlandet att nuvarande situation behöver komma till en ändring. Kyrkomöte^t och kyrkostyrelseⁿ kan inte längre bortse från nuläget menliga påverkan på utlandsförsamlingarna. Främjande och tillsyn är i sak oskiljaktiga sidor av samma mynt. Det är inte ekumenikutskottets uppdrag med anledning av motionen att avgöra *hur* främjande och tillsyn ska hållas samman, men däremot att med kraft trycka på *att* frågan måste lösas.

Med hänvisning till det ovan anförda, och med ovannämnda förståelse av ”att utreda”, föreslår utskottet kyrkomötet att bifalla motion 2025:85.

Uppsala den 2 oktober 2025

På ekumenikutskottets vägnar

Klas Corbelius, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Klas Corbelius, ordförande, Ulla Löfven, Peter Weiderud, Edvina Palmcrantz, Sofie Halvarsson, Katarina Glas, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Persson och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Lars G Linder, Yvonne Stålnacke, Catharina Erdtman, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén Åkerfeldt, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Ellen Skånberg, Birgitta Axelsson Edström och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Tillsyn och främjande i utlandskyrkan

Läronämndens yttrande över motion 2025:85

Med anledning av motion 2025:85 om utlandskyrkans organisation hänvisar läronämnden till sitt yttrande 2024:1y om ändringar i kyrkoordningen m.m:

[...] Vad gäller Svenska kyrkans utlandsverksamhet har läronämnden tidigare yttrat i Ln 2002:3y:

Läronämnden vill understryka att Svenska kyrkan principiellt har två pastorala nivåer, nämligen församlingar och stift. SKUT:s verksamhet är främst ett församlingsarbete riktat mot dem, som bor och verkar utomlands.

Läronämnden konstaterar att nationell nivå inte är en pastoral nivå.

Läronämnden vill påminna om sitt yttrande 2011:5y angående kyrkostyrelsens skrivelse 2011:5 Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet, där det framhålls:

Kyrkostyrelsens skrivelse om Svenska kyrkan i utlandet aktualiserar grundläggande frågor om Svenska kyrkans karaktär som episkopal kyrka där tillsyn och främjande förenas. De handlar dels om församlingarnas identitet, dels om biskopsuppdraget och de beslutande organens relation till stiftets grundläggande uppgift.

Vår kyrkas samlade tradition är att församlingarna är förenade i stift med en biskop i ledningen. Enligt kyrkoordningen är stiftets grundläggande uppgift ”att främja och ha tillsyn över församlingarnas gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission. Stiftet har även förvaltande uppgifter.” (Inledningen till tredje avdelningen i kyrkoordningen). Stiftets uppgift är i sin helhet knuten till biskopens uppdrag och alla stiftsorgan har på olika sätt del i den.

Utifrån vår kyrkas identitet som episkopal kyrka med en demokratisk organisation är det viktigt att biskopens uppdrag inte begränsas till den del av tillsynen som innehåller kontroll och beslut om ämbetsutövning och församlingsinstruktionerna. Tillsynen kan inte skiljas från främjandet. Tillsynsbegreppet vidgades därför i kyrkoordningen 2000 till att också gälla stöd, hjälp, uppmuntran och dialog.

Biskopens uppdrag är till sin karaktär knutet till såväl stiftsstyrelsen i stiftets demokratiskt uppbyggda organisation som till domkapitlet. Därigenom relateras biskopen till stiftets samlade ansvarstagande och den demokratiska organisationen förankras med teologisk motivering i stiftets grundläggande uppgift. [...]

Utlandskyrkans organisation innebär att Visby stift ansvarar för tillsyn och att nationell nivå har ansvar för främjande. I andra stift hålls dessa uppgifter samman. Läronämnden konstaterar att det läromässigt problematiska åtskiljandet av tillsyn och främjande i utlandskyrkan kvarstår.

Uppsala den 28 augusti 2025

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Karin Sarja, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Ulrica Fritzson, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Teresia Boström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winninge och Johannes Zeiler.

**Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2025:9**

Lämna ACT-alliansen

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2025:125 där motionären föreslår att Svenska kyrkan ska lämna ACT-alliansen med anledning av att Rysk-ortodoxa kyrkan är medlem i alliansen.

Utskottet betonar vikten av att Act Svenska kyrkan är medlem i ACT-alliansen. Den Rysk-ortodoxa kyrkan är suspenderad som medlem och kan därmed inte ta emot medel via ACT-alliansen eller använda dess logotyp.

Om Act Svenska kyrkan skulle lämna ACT-alliansen är risken stor att Svenska kyrkan själva behöver lägga ner stora resurser på bilaterala lösningar i stället för den nuvarande multilaterala effektiva lösningen.

Utskottet föreslår avslag av motion 2025:125.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:125.

Motionens förslag

Motion 2025:125 av Anders Skogberg, Lämna ACT-alliansen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att avsluta Svenska kyrkans medlemskap i ACT-alliansen.

Bakgrund

Frågan om medlemskap i ACT-alliansen har behandlats av kyrkomötet tidigare. I motion 2021:15 ville motionärerna avsluta medlemskapet med anledning av att enligt ACT-alliansens Code of Good Practise får man i det humanitära arbetet inte ägna sig åt proselytism. Motionen avslogs med hänvisning till att människor i utsatthet ska hjälpas villkorslöst och att grunden till Svenska kyrkans internationella arbete är den kristna tron.

Medlemmar i ACT-alliansen har möjlighet att utifrån särskilda kriterier delta i det humanitära appellsystemet som ACT-alliansen tillhandahåller. Kriterierna inkluderar bland annat att organisationen lever upp till ACT-alliansens uppförandekod och efterlever de humanitära principerna (humanitet, neutralitet, opartiskhet och självständighet).

Medlemskapet i ACT-alliansen

Act Svenska kyrkan har varit medlem i ACT-alliansen sedan den bildades i sin nuvarande form 2010. Inom ACT-alliansen samverkar medlemmarna inom utvecklingsarbete, påverkansarbete och humanitärt arbete. I ACT-alliansen är fler än 150 kyrkor och kyrkorelaterade organisationer, i fler än 120 länder, medlemmar. I Act Svenska kyrkans strategiska plan beskrivs att det ekumeniska förhållningssättet är grundläggande och att multilateralt samarbete är av strategisk betydelse för att Svenska kyrkan ska uppnå resultat.

Rysk-ortodoxa kyrkans medlemskap i ACT-alliansen

Formellt är det Rysk-ortodoxa kyrkans Department for External Church Relations (ROC-DECR) som är medlemmar i ACT-alliansen. ROC-DECR medlemskap är problematiskt med anledning av det ryska invasionskriget i Ukraina och patriark Kirills stöd för kriget samt farhågor om att ROC-DECR inte följer de humanitära principerna.

ACT-alliansens beslut gällande ROC-DECR

I juni 2022 fattade ACT:s styrelse ett beslut om att begränsa (censure) ROC-DECR:s medlemskap för misstänkt överträdelse av ACT-alliansens uppförandekod för medlemmar (Code of Good Practise) inklusive bristande efterlevnad av de humanitära principerna. Fram till begränsningen av medlemskapet hade ROC-DECR tillgång till humanitära appeller inom ACT-alliansen och använde sig av dem bland annat 2015, 2017 och 2020. I och med beslutet om begränsning 2022 har ROC-DECR inte längre tillgång till de humanitära appellerna.

Denna begränsning omfattade följande åtgärder:

1. Förbud för ROC-DECR att använda ACT-alliansens logotyp och ta emot humanitära medel från ACT-alliansens humanitära appeller.
2. Genomförande av en oberoende humanitär granskning av de påstådda överträdelserna.
3. Överenskommelse om och genomförande av en plan för att rätta till överträdelserna.

Begränsningen kommer att hävas om/när ROC-DECR åter följer ACT-alliansens uppförandekod och de humanitära principerna.

2024 beslutade ACT:s styrelse att kontakta ROC-DECR med anledning av att inget svar mottagits på det tidigare beslutet. Man inbjöd dem också att diskutera frågorna vid ACT:s generalförsamling – som skulle genomföras senare samma år – eller att svara senast i december 2024. ACT-alliansens generalsekreterare och dåvarande styrelseordförande mötte ROC-DECR:s representant vid generalförsamlingen, vilket resulterade i en skriftlig rapport till ACT-alliansens styrelse.

I maj 2025 beslutade ACT alliansens styrelse – på basis av den ovan nämnda rapporten – att ett återupptagande av medlemskapet skulle kräva att vissa saker uppfylls, bland annat att en oberoende granskning genomförs som bedömer om ROC-DECR praktiska humanitära arbete efterlever ACT-alliansens uppförandekod för medlemmar (Code of Good Practise)

I augusti 2025 möttes ACT-alliansens styrelse på nytt och diskuterade frågan om ROC-DECR:s medlemskap. Man drog då slutsatsen att den oberoende granskningen skulle vara meningslös, eftersom ledarskapet för ROC-DECR framhårdade i att allt

flyktingarbete på den ryska sidan av gränsen mot Ukraina genomfördes av lokala kyrkor och inte av ROC-DECR. Därmed fanns det inget att undersöka eller verifiera. ACT:s styrelse beslutade då att beslutet från 2022 ligger fast, det vill säga begränsningen av ROC-DECR:s medlemskap fortsätter och att de inte kan motta humanitära medel från ACT medlemmar eller använda sig av ACT-alliansens logotyp när de bedriver humanitärt eller långsiktigt utvecklingsarbete.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:125.

Utskottet anser att ACT-alliansen är central och ändamålsenlig. Genom medlemskapet i ACT-alliansen gör Act Svenska kyrkan mycket stor nytta med de resurser som finns. Det arbete som Act Svenska kyrkan stödjer runt om i världen sker på många sätt genom regionala eller lokala ACT-forum tillsammans med andra kyrkor samt lokala och regionala bistånds- och utvecklingsorganisationer som också är medlemmar. Det humanitära appellsystemet inom ACT-alliansen är också av stor betydelse för hur snabbt och gemensamt medlemmarna kan svara på olika katastrofer runt om i världen. Om Act Svenska kyrkan skulle lämna ACT-alliansen är risken stor att Svenska kyrkan själva behöver lägga ner stora resurser på bilaterala lösningar i stället för den nuvarande multilaterala effektiva lösningen.

Utskottet vill också lyfta fram den suspendering av Rysk-ortodoxa kyrkans Department for External Church Relations (ROC-DECR) som har funnits sedan patriark Kirill gav sitt stöd för Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och som bekräftades i augusti i år. ROC-DECR får enligt den inte ta del av medel genom ACT-alliansen eller använda dess logotyp.

Utskottet föreslår avslag av motion 2025:125.

Uppsala den 2 oktober 2025

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Klas Corbelius, Ulla Löfven, Peter Weiderud, Edvina Palmcrantz, Sofie Halvarsson, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Håkan Persson och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peder Granath, Lars G Linder, Yvonne Stålnacke, Catharina Erdtman, Ulla Birgersdotter, Johan Linnman, Josefine Carlsén Åkerfeldt, Jonatan Glader, Johan Hjertén, Per Hanö, Ellen Skånberg, Birgitta Axelsson Edström och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.